

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

18 octombrie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție
Completul de judecată în componența:
președinte
judecători

Anatolie Țurcan
Boris Talpă
Ghenadie Eremciuc

judecând, fără participarea părților, recursul declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Plîngău Alexandru, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05 octombrie 2022, în cauza penală privindu-l pe

Cotorobai Alexandru XXXX, născut la
XX.XX.XXXX, originar și domiciliat în mun.
XXXXXX, str. XXXXXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 11.01.2022 – 05.10.2022;

Instanța de apel: 15.12.2021 – 05.10.2022;

Instanța de recurs: 02.12.2021 – 18.10.2023.

c o n s t a t ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 30.11.2021, Cotorobai Alexandru a fost recunoscu vinovat și condamnat în baza art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal la 6 luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de timp semi-închis.

A fost admisă integral acțiunea civilă înaintată de avocatul Alexandru Tonu în numele părții civile SRL xxxxx și s-a dispus încasarea din contul lui Cotorobai Alexandru în beneficiul SRL xxxxx a sumei de 5.448 lei, cu titlu de prejudiciu material.

A fost admisă parțial acțiunea civilă înaintată de avocatul Alexandru Tonu în numele părții vătămate Denis Croitor și s-a dispus încasarea din contul lui Alexandru Cotorobai în beneficiul lui Denis Croitor a sumei de 20.000 lei, cu titlu de prejudiciu

moral.

A fost admisă parțial acțiunea civilă înaintată de avocatul Alexandru Tonu în numele părții vătămate Garabadji Iurie și s-a dispus încasarea din contul lui Cotorobai Alexandru în beneficiul lui Garabadji Iurie a sumei de 20.000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

Totodată, s-a dispus încasarea din contul lui Cotorobai Alexandru în folosul statului a cheltuielilor judiciare în sumă de 896 lei.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a reținut că, Cotorobai Alexandru, la 25 septembrie 2018, în jurul orei 07.20, aflându-se în incinta Clubului "Penthouse", care este amplasat pe bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 103/1 din mun. Chișinău, acționând cu intenție directă, împreună cu 2 persoane neidentificate la moment de către organul de urmărire penală, cu încălcarea grosolană a ordinii publice, însoțită de aplicarea violenței asupra persoanelor, i-au atacat pe Garabadji Iurie și Croitor Denis, angajați ai acestui local, pe care i-au maltratat cu pumnii și picioarele peste diferite părți ale corpului, cauzându-le dureri fizice, care conform rapoartelor de expertiză nr. 201802D2316 și 201802D2317 din 25 octombrie 2018, s-au caracterizat prin edem al țesuturilor moi cu suprafața echimotică la nivelul feței, echimoze la nivelul antebrațelor, care se califică ca vătămare corporală neînsemnată.

Organul de urmărire penală a calificat acțiunile lui Alexandru Cotorobai în baza art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, huliganismul, adică acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor, de opunere de rezistență violentă altor persoane care curmă actele huliganice, precum și acțiunile care, prin conținutul lor, se deosebesc printr-o obraznicie deosebită, săvârșită de două sau mai multe persoane.

3. Legalitatea și temeinicia sentinței de condamnare, a fost atacată cu apel de către avocatul Dragoș Bogatu în numele inculpatului Cotorobai Alexandru, prin care a solicitat casarea acesteia în latura penală, în partea stabilirii pedepsei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să-i fie stabilită lui Cotorobai Alexandru o pedeapsă mai blândă, non privativă de libertate.

În motivarea apelului, apărarea a declarat că inculpatului i-a fost aplicată o pedeapsă prea aspră pentru infracțiunea comisă, or, infracțiunea săvârșită de către acesta nu prezintă un mare pericol social și este calificată de lege ca fiind o infracțiune mai puțin gravă. La fel, s-a invocat că, inculpatul nu are antecedente penale, iar la locul de trai este caracteriza pozitiv.

În ședința instanței de apel din 05.10.2022, avocatul Dragoș Bogatu, acționând în interesele inculpatului Alexandru Cotorobai, a depus o cerere prin care a solicitat aplicarea în privința inculpatului a prevederilor Legii nr. 243 din 24.12.2021, privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

4. Sentința Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, din 30.11.2021, a fost contestată cu apel și de către avocatul Tonu Alexandru în numele părților vătămate Croitor Denis și Garabadji Iurie, și a părții civile SRL xxxxx, prin care a solicitat casarea parțială a acesteia, în partea ce ține de aplicarea pedepsei și încasarea prejudiciului moral, cu emiterea unei noi decizii, prin care inculpatului să-i fie aplicată o pedeapsă sub formă de închisoare pe termen de un an și dispunerea încasării din contul lui Cotorobai Alexandru în beneficiul lui Garabadji Iurie și al lui Croitoru Denis a câte 50.000 lei, cu titlu de prejudiciu moral.

În motivarea apelului s-a invocat că, prejudiciul moral încasat este prea mic, precum și că pedeapsa aplicată inculpatului Cotorobai Alexandru este prea blândă, or, la stabilirea acesteia, prima instanță nu a ținut cont de personalitatea inculpatului, care anterior a comis un șir de alte contravenții.

La 05.10.2022, avocatul părților vătămate Alexandru Tonu, a solicitat retragerea cererii de apel, în legătură cu restituirea prejudiciului cauzat, fapt confirmat prin recipisele anexate la materialele cauzei (vol.2, f.d. 119-121).

5. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05.10.2022, a fost admisă cererea de retragere a apelului declarat de către avocatul Alexandru Tonu în interesele părților vătămate Croitor Denis și Garabadji Iurie, cu încetarea în această parte a procedurii de examinare în ordine de apel. A fost admisă cererea de apel declarată de către Bogatu Dragoș în interesele inculpatului Alexandru Cotorobai, a fost casată parțial sentința Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani din 30.11.2021, în partea stabilirii pedepsei și a fost pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță și s-a dispus încetarea procesului penal în privința inculpatului Alexandru Cotorobai, recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (2), lit. b) Cod penal, în legătură cu aplicarea prevederilor Legii nr. 243 din 24.12.2021, privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova. Celelalte dispoziții ale sentinței au fost menținute.

Pentru a decide astfel, instanța de apel, făcând trimitere la prevederile art. (1), (2) ale Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021, privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, a statuat că, inculpatul Cotorobai Alexandru întrunește condițiile stabilite de lege și a dispus liberarea inculpatului de la pedeapsa penală.

6. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Plîngău Alexandru, a contestat-o cu recurs, prin care a solicitat casarea acesteia, cu remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță, într-un alt complet de judecată.

În motivarea cererii de recurs procurorul a invocat că, inculpatul nu întrunește condițiile stipulate în prevederile art. 1 din Legea nr. 243 din 24 decembrie 2021, privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea

independenței Republicii Moldova. La fel, a invocat că, instanța de apel a motivat inadecvat decizia contestată și a interpretat greșit aplicarea actului de amnistie.

Mai invocă procurorul că, încetarea procesului penal este contrară prevederilor art. 8 din Legea nr. 243 din 24 decembrie 2021, privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, care prevede posibilitatea absolvirii inculpatului de la executarea pedepsei principale, însă nu și a pedepsei secundare, dacă sancțiunea normei prevede și pedeapsa complementară care urmează a fi aplicată inculpatului și poate fi făcută doar la emiterea unei sentințe de condamnare. Iar instanța de apel nu a constatat fapta incriminată inculpatului Cotorobai Alexandru, iar aplicarea actului de amnistie, constituie un temei de nereabilitare a persoanei, fiind în prezența unei sentințe de condamnare.

7. Judecând recursul în baza actelor din dosar, completul de judecată constată că acesta urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Conform prevederilor Legii nr. 246 din 31.07.2023 în vigoare din 01 septembrie 2023, pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conexe reformei Curții Supreme de Justiție), art. XI alin.(3), recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Subsidiar, din textul Legii vizate, reiese că procedura judecării recursurilor depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data în vigoare a acestei Legi, urmează să fie efectuată conform noilor modificări introduse în prevederile Codului de procedură penală, în vigoare din 01 septembrie 2023.

La caz, se constată că recurentul s-a conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală (în redacția Legii nr. 246 din 31.07.2023, în vigoare din 01 septembrie 2023) și a declarat recursul în termen la 25 noiembrie 2022.

În conformitate cu art.435 alin.(1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, admite recursul, casează, parțial sau integral, hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Or, rațiunea exercitării căii de atac, în particular avându-se în vedere recursul, rezidă în înlăturarea erorilor admise de instanțele ierarhic inferioare la etapele precedente de judecare a cauzei, iar controlul judecătoresc pe care acesta îl declanșează, are un rol preventiv și unul reparator.

Potrivit dispoziției art. 434 Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța verifică, în limitele invocate în recurs, legalitatea hotărârii atacate prin prisma temeiurilor prevăzute la art.427.

Prin alte cuvinte, instanța de recurs este în drept să intervină în soluția instanței de apel și să dispună casarea integrală a acesteia, atunci când se constată admiterea

unor erori de drept, care au dus, în consecință, la afectarea echității procedurii desfășurate în privința persoanei deferite judecării.

În virtutea efectului devolutiv al apelului, instanța de recurs judecă recursul numai cu privire la persoana la care se referă declarația de recurs și numai în raport cu calitatea pe care aceasta o are în proces. Instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute la art.427 invocate în recurs.

Reieșind din conținutul cererii de recurs, completul de judecată atestă că procurorul a indicat drept temei pentru declararea recursului prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală (redacția Legii nr.66 din 05.04.2012, în vigoare din 27.10.2012), însă, în esență, completul de judecată reiterează că din conținutul recursului declarat de către acuzatorul de stat, se atestă dezacordul acestuia cu decizia instanței de apel în partea încetării procesului penal intentat în privința inculpatului, recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzut de art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, în legătură cu aplicarea amnistiei.

Analizând textul deciziei contestate prin prisma argumentelor invocate în recurs și temeiului de casare nominalizat, completul de judecată constată că criticile aduse de către titularul cererii de recurs și-au găsit confirmare în speța dedusă judecării.

Întru elucidarea aspectelor ce au stat la baza admiterii recursului declarat de către acuzatorul de stat, Curtea statuează că, în corespundere cu art. 107 alin. (1) Cod penal, amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei, fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei. Potrivit art. 275 pct. 4) Cod de procedură penală, urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată, și va fi încetată în cazurile în care a intervenit amnistia. Conform art. 285 alin. (2) și (7) Cod de procedură penală, încetarea urmăririi penale are loc în cazurile de nereabilitare a persoanei, prevăzute la art. 275 pct. 4)–9) din prezentul Cod.

Încetarea urmăririi penale și liberarea persoanei de răspundere penală nu pot avea loc contrar voinței acesteia. În acest caz, urmărirea penală continuă.

În temeiul art. 350 alin. (1) Cod de procedură penală, dacă în ședința preliminară s-au constatat temeiurile prevăzute în art. 332, instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă. Conform art. 332 alin. (1) și (5) Cod de procedură penală, în cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată vreunul din temeiurile prevăzute în art. 285 alin. (2), instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă. În cazul prevăzut la art. 275 pct. 4), încetarea procesului penal nu se admite fără acordul inculpatului. În acest caz, procedura continuă în mod obișnuit.

Dispozițiile art. 384 alin. (1), (3) și (4) Cod de procedură penală indică că instanța hotărăște asupra învinuirii înaintate inculpatului prin adoptarea sentinței de condamnare, de achitare sau de încetare a procesului penal. Sentința instanței de

judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată. Instanța își întemeiază sentința numai pe probele care au fost cercetate în ședința de judecată.

Conform art. 389 alin. (1) și (4) pct. 2) Cod de procedură penală, sentința de condamnare se adoptă numai în condiția în care, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată. Sentința de condamnare se adoptă cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art. 107 Cod penal.

Esențiale, în acest sens, sunt și prevederile art. 394 alin. (1) pct. 1), 2) și 5), alin. (4) Cod de procedură penală, care indică expres că *partea descriptivă a sentinței de condamnare* trebuie să cuprindă: *descrierea faptei criminale, considerată ca fiind dovedită, probele pe care se întemeiază concluziile instanței de judecată și motivele pentru care instanța a respins alte probe, încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului.*

Partea descriptivă a sentinței de încetare a procesului penal trebuie să conțină descrierea și motivarea temeiurilor pentru încetarea procesului penal.

Conform art. 395 alin. (1) pct. 2) și 3) Cod de procedură penală, în dispozitivul sentinței de condamnare trebuie să fie arătate constatarea că inculpatul este vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de legea penală, categoria și mărimea pedepsei aplicate inculpatului. În caz dacă instanța îl găsește pe inculpat vinovat, dar îl liberează de pedeapsă pe baza prevederilor respective ale Codului penal, ea este obligată să menționeze aceasta în dispozitivul sentinței.

Potrivit art. 396 pct. 2) Cod de procedură penală, dispozitivul sentinței de încetare a procesului penal trebuie să cuprindă dispoziția de încetare a procesului penal și motivul pe care se întemeiază încetarea procesului.

În corespundere cu art. 1 alin. (4) din Legea nr. 243 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, aplicarea amnistiei față de persoanele inculpate se decide de instanța de judecată, la faza de judecare a cauzei.

Art. 2 alin. (1) și (4) prescriu că, procesele penale în privința infracțiunilor săvârșite până la adoptarea prezentei Legi, pentru care Codul penal nr.985/2002 prevede drept pedeapsă principală maximă o pedeapsă nu mai aspră decât pedeapsa cu închisoare pe un termen de 7 ani, încetează la faza de judecare a cauzei, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege.

În privința persoanei care refuză încetarea procesului penal, conform alin. (1) din prezentul articol, instanța de judecată, la pronunțarea sentinței, poate hotărî încetarea procesului penal dacă, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată, inculpatul întrunește criteriile stabilite la art. 1 și nu cade sub incidența art. 6.

Analizând în cumul aspectele descrise supra, Curtea Supremă de Justiție

reiterează că, instanța de apel nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate, deoarece, rejudecând cauza conform regulilor generale, potrivit descriptivului și dispozitivului deciziei contestate, a dispus, neclar, în dispozitiv că „*Se încetează procesul penal în privința lui Cotorobai Alexandru, recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, în legătură cu aplicarea Legii nr. 243 din 24.12.2021, privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova*”, astfel, nefiind respectată procedura de aplicare a actului de amnistie prevăzută de normele Codului de procedură penală, enunțate supra.

În acest context, consecutivitatea prescripțiilor din art. 1 alin. (1), 7 alin. (1) – (8); 2 alin. (4); 275 pct. 4); 285 alin. (2) și (7); 350 alin. (1); 332 alin. (1) și (5); 384 alin. (1), (3) și (4); 389 alin. (1) și (4) pct. 2); 394 alin. (1) pct. 1), 2) și 5); 395 alin. (1) pct. 2) și 3) Cod de procedură penală, atestă clar și concludent că încetarea procesului penal în cazul amnistiei poate fi dispusă doar de instanța de fond, și doar la faza ședinței preliminare, când inculpatul consimte (art. 350 alin. (1), 332 alin. (1) Cod de procedură penală).

Ulterior însă, dat fiind că procedura continuă în mod obișnuit (art. 332 alin. (5) Cod de procedură penală), prima instanță și instanța de apel (art. 413 alin. (1); 415 alin. (1) pct. 2); 419 Cod de procedură penală), hotărăsc asupra învinuirii înaintate inculpatului și aplicarea actului de amnistie doar prin adoptarea sentinței sau deciziei, de condamnare, când vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată, iar în dispozitiv, cu constatarea că inculpatul este vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de legea penală, cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei (art. 384, 389 alin. (1) și (4) pct. 2), 394, 395 Cod de procedură penală).

În același timp, legiuitorul în prevederile art. 391 Cod de procedură penală (sentința de încetare a procesului penal), nu a statuat că, după ce procedura continuă în mod obișnuit și instanța hotărăște asupra învinuirii înaintate inculpatului, ea va adopta o sentință de încetare a procesului penal în cazul aplicării actului amnistiei, cât, de altfel, și a prescripției.

Or, aceste două cazuri de nereabilitare a persoanei, spre deosebire de celelalte situații similare, regăsite în art. 391 Cod de procedură penală, sunt soluționate, după faza ședinței preliminare (art. 332 alin. (5), 384 Cod de procedură penală), doar în cadrul adoptării unei sentințe sau deciziei (instanței de apel) de condamnare, în virtutea esenței sale procedurale și a specificului de a hotărî asupra învinuirii formulate inculpatului în condițiile prescrise la art. 389, 394 alin. (1) și (2) și 395 Cod de procedură penală, spre deosebire de cele prevăzute în art. 394 alin. (4) și 396 Cod de procedură penală, adică cele proprii unei sentințe de încetare.

Subsidiar, prevederile de drept enunțate nu sunt declarate neconstituționale și nici nu contravin reglementărilor internaționale, pentru a fi exceptate și omise, deci

urmează a fi aplicate întocmai (*art. 1 alin. (1), art. 7 alin. (1) – (8) Cod de procedură penală*).

Așadar, împrejurările enunțate relevă, în mod clar și evident că, instanța de apel nu a judecat apelul în conformitate cu rigorile prevăzute de lege, deoarece a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția și nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Reieșind din prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, raportate la faptul că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanța de apel, constituie erori de drept care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursului, casării totale a deciziei și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care reglementează procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe corespunzător și în strictă conformitate cu prevederile legii penale și procesual-penale asupra tuturor circumstanțelor de fapt și de drept ale cauzei și să țină seama de cele invocate în prezenta decizie și nemijlocit de motivele casării acesteia, să înlăture omisiunile admise și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

6. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Curtea Supremă de Justiție,

d e c i d e :

Admite recursul declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Plîngău Alexandru, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05 octombrie 2022, în cauza penală privindu-l pe Cotorobai Alexandru XXXXXX și dispune rejudecarea cauzei, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Președinte

Anatolie Țurcan

Judecător

Boris Talpă

Judecător

Ghenadie Eremciuc